

In temu velja naš protest. temu velja naš javen apel: moralni klic vsem našim organiziranim vrstam da branimo svoje stanovske pravice in da zahtevamo za enega, kakor za vse, zakonitega postopka in disciplinarne ugotovitve za vsako premostitev, s katero se čuti prizadeti kaznovanega.

Vsi delavoljni v delovne skupine!

K proučevanju projekta novega šolskega zakona. — Kako si razdelimo delo. — Delovne skupine, da poglobimo delo. — Tudi pri lokalnih konferencah obravnavajmo načrt šolskega zakona.

Živimo v dobi iznenadenj. Zvečer se vležeš spat kot učitelj nazornega nauka, a vstaneš drugo jutro že kot učitelj stvarnega nauka, morda celo kot »profesor« zemljepisja, zgodovine itd. v »terciji«. Hvala boži smo »biologi« bitja, postajamo »debelokožci« in prilagodiemo se razmeram. Dobivamo mirno kri in ravno ta ter naša mirna in umstveno uzlobljena preudarnost sta in nam hodeta sedaj nujno potrebni, ko se v našem šolstvu prično obelodanjevati eminentno važne novosti in spremembe.

Novi učni načrti.

V mesecu septembru t. l. nas je presenetil novi učni načrt za prva štiri šolska leta. Marsikaj bi si o njem imeli razgovoriti in radi bi to priobčili po dovoličasnem skupnem proučevanju v našem strokovnem glasilu. So tako želeli, kot nosnamem iz »Učit. Tov.« tovariši Pibovec, Bitenc itd. Tudi jaz sem v učiteljskem društvu za mariborski okraj predlagal dne 13. novembra t. l. sledeči predlog: »Učiteljsko društvo za mariborski okraj prosi tov. urednika »Popotnika«, da priobčitev poroči (opomb) k »Novemu učnemu načrtu« v »Popotniku« razpiše tako, da bodo pri tem razpravljajočih lahkoo sodelovali tudi »otove delovne skupine učitelstva« zlasti razni pedagoški odseki in krožki, ki bodo zadevne opombe po lastnem dovoličasnem proučevanju podali v razpravo pri učiteljskih zborovanjih tekom decembra in januarja ter bi rezultati teh razprav došli v »Popotnik« šele v marcu leta 1927. Zadevni predložiti veni rok (prvotno določen do 28. novembra t. l.) naj se v tem smislu preloži — pooblašča!«

Iz zadnje številke »Učit. Tov.« posnamem, da se na te predloge ni moglo ozirati na ne morda no krivdi urednika »Popotnika« in seveda še manj po naši krivdi, marveč vzrok leži drugje in sicer, čuhte in strmite: **Kakor prikazen naslova pojavljene učni načrti do' delo tako naslova v revizijo!** Niti eno celo polletje, niti — govorim no meščansko-šolsko niti eno polno tromesečje se ti učni načrti niso oživeli v naših šolah, na že stonajo pred revizijo. **Bili so prvotno izdani kot trden, neizpremenljiv zakonski predpis,** malo pozneje predstavljani v milejši obliki kot »provizorij« in sedaj — v sredini šolskega leta — pred tretjo še neznano pot. In če nič drugega, ima učitelstvo mirno vest, da se ti za šolstvo dokaj onasni eksperimenti vrše — brez in preko nas.

Novi načrti šolskega zakona.

Ta onasnost, namreč, da se tako važni zakoni in načrti sleda šolstva izdajo brez in preko našega sodelovanja, se na lahko ponovi sedaj kmalu v dru-

Befokranjsko učitelstvo je pokazalo s svojim požrtvovalnim delom lučbeno do mladine in lučbeno do napredka, katera se zrcali v jasni luči. Kakor je razvidno, je položilo vsa svoja stremjenja edino šoli, in to, kar moramo posebno potrditi — iz svoje lastnega nazirba, torej brez kakere pritiska!

Učitelstvo vidi sodnika v sebi, zato je že tako daleč na poti, zna se samo vladati. Svoje telesne in duševne sile izgrublja, toda jih zavestno, ker ve, da z njimi oblikuje najmlajši rod, kateri naj vzraste preroben in čil, ve da priliva svetilkam, ki bodo zagorele v najpoopolejši luči: iz dveh življenj naj postane ena sama velika luč.

Samo si je zamislilo razstave, se vanje vedno globlje povlačilo, saj je bilo vedno bolj podcenjeno kakor pripozna, kakor je pač z vsem, kateri imajo pred očmi jasne, mlade cilje, zato mu želimo vse najboljše na poti, po kateri gre in naj se ne ustraši podcenjevanj, ker je — nadcenjeno!

Društva, povzdignite svoj klic v obrambo zakonov in v obrambo naših stanovskih pravic!

Javna morala, upoštevanje zakonitih predpisov se mora vsopostaviti. To je naš klic, to edino zahtevamo! Preko zakonitih predpisov ne dopustimo premeščati in bo to naš klic do povrnitve k zakonitemu postopku!

gič. Mislim na novi šolski zakon, čigar novi projekt od g. prof. Čankovca je tu. Prav hvaležni smo »Učit. Tovaršiu«, da je ta projekt v celoti objavil v svoji zadnji številki. Istotam pa je v uvodnem članku »Načrt novega šolskega zakona« novabil vse učitelstvo k sodelovanju pri presoji tega projekta ter v to svrho nadalje prav len in prečeden načrt našega tozadevnega proučevalnega dela.

Tovarišice, tovariši, brez izjeme vsi, vsa učiteljska društva! Ne preslišimo tega naziva, ki je še kakor lahko sklepamo zdaj pravočasen. Ne govorimo dosti kar na delo! Organizirajmo se v delovne skupine! Predlagam poverjeništvu UJU v Ljubljani, v načrtu, da priporoči vsem učiteljskim društvom sledeči enostaven aparat delovnih skupin:

Kako naj obravnavamo načrt?

1. Vsa društva naj povabijo vse šolske upravitelje, da na svojih šolah z domačim učitelstvom temeljito prouče novi projekt šolskega zakona in sicer vsak posameznik in vsi skupno pri domači učiteljski konferenci, kjer naj se rezul-

tati, t. i. izoreminjevalni in donolnjevvalni predlovi k posameznim točkam projekta kratko zabeleži in izroče upravitelju ali drugemu, za stvar se posebej zanimajočemu tovarišu oziroma tovarišici!

2. Društvo naj takoj po novem letu povabi vse šolske upravitelje ali njihove poopri omenjene zastopnike k skupnemu proučevalnemu posvetovanju, kjer se naj na podlagi posameznih predlogov (beležk posameznih šol) in njih skupne razprave sestavi skupni društveni predlovi, in sicer točka za točko!

3. Društva oziroma morda v njem obstoječi pedagoški odseki naj (po morebitnem pooprišnem tozadevnem posvetovanju s sreskim prosvetnim referentom) povabijo posamezne, delavoljne in delazmožne tovarišice, da preizkusijo referate za posamezna porlavja k projektu novega šolskega zakona. Ti referenti naj poročajo pri prvem prihodnjem učiteljskem zborovanju, da tako vsi člani slišijo njihova mnenja ter morda dodajo še svoja mnenja!

4. UJU v Ljubljani izposluj pri šolskih oblasteh za tako proučevalne sestanke, katerih ho treba več za vse deležnike nauka prosti čas. K sodelovanju je novabiti no možnosti vsekakor gosp. sreske prosvetne referente!

Tovariši, tovarišice! Ako rečem, da je in bo novi šolski zakon oni trdni, visoki evanđelji, ki ho preseval in oloboke segal v vse naše šolsko — na tudi v naše stanovsko — živlensko bitje in žitje, sem s tem povedal vse. Torej nobenih izjem, nobenih pasivnih rezistenc!

Vsi na delo v svesti si, da dvignemo iz olobočin telesnega in duševnega nomanikana k svetlim višinam ozdravila in blagovanja naš ljubljani narod. našo miliemo domovino!

Mirko Vauda.

Šolsko in izvenšolsko delo.

V 13. in 17. številki »Učit. Tov.« se je oglasil tudi 3. tovariš, učitelj Mrovlje s svojim pristavkom k članku Laiova »Brez zamere« in mojemu »Odkrita tovariška beseda«. Ne vem pa, kaj pravzaprav tov. Mrovlje namerava s svojim člankom: obnavlja že itak ugotovljena dejstva, mestoma pa mi prinaša trditve, kojih moj članek ne kaže. Zatorei le še nekaj! Učitelji sem 23. leto, služil sem na nairazličnejših šolah, bil več časa voditelj kot nevoditelj, sem že 7. leto na meščanski šoli, tudi sem bil eno leto na pripravništvu ter si osvoil precej vpogleda v šolsko delo. Če kaj napišem, lahko tudi to dokažem. Ne govorim o enem izrednem slučaju slabih učnih uspehov. Vem kaj je naloga ljudske (narodne) šole in strogo ločim, kaj mora delati šola in česar ji ni treba delati, oziroma ne sme delati.

Nikier nisem trdil pavšalno, da trpi nauk, če dela učitelj izven šole v kulturnem smislu, pač pa sem povdarjal, da gre premmnogokrat vse izvenšolsko delo na račun šolskega dela. Znano je in Bežek je zapisal: Šola izčrpa učitelja popolnoma! Ni sicer tega vzeti preveč dobesedno, ali resnica je, da se učitelj v šoli utruja in dela, ako res daie šoli to, česar si šola od njega želi in zahteva. Prost čas no šoli ni zabiti.

Učiteljski pravnik.

—Š Dušno pastirstvo všteto v službeno dobo. Tov. Peterlin se je pritožil na Državni Svet, ker mu ministrstvo ni vštelo službenih let dušnega pastirstva v službeno dobo v zmislu uradniškega zakona. Sedaj mu je ministrstvo prosvete izdalo »Rešenje« z dne 13. septembra 1926 O. N. Br. 15.632 s katerim ga je prevedlo iz II/4. 9 st. v II/1. 9 st. na podlagi odločbe Državnega Sveta z dne 12. marca 1926 br. 2655 oziroma 27. avgusta 1926, br. 32.505 in s tem vštelo vsa prei v dušnem pastirstvu odslužena leta.

Ferijalni Savez učiteljstva.

SLAVKO MROVLJE:

FERIJALNI POKRET IN UČITELJSTVO — CILJI IN SMERNICE.

(Dalje.)

Vsi ti glavni razlogi so nam v interesu učiteljev-ferijalcev dali povod, da smo se združili z F. S. in vsi učitelji-ferijalci bodo sprejeli naš ukrep z veseljem, ki stremi istemu cilju, kakor prvotno projektiran F. UJU.

Glede organizacije nas pri F. S. bi si dovolil staviti sledeče, kar no svojih bornih mislih smatram najbolj praktično.

Učitelji je dolžan se pripravljati za ponk in zlasti mlajšim bi vzelo mnogo časa, ako bi se intenzivneje pečali z mislijo, kako je izboljšati učni postonek v tej ali oni panogi nauka. Če se tako dela, je v šoli veselje učitelja, če uče ure veseli in naravnost zadoščenje ima, če ve, da jo je krasno pogodil v tem ali onem predmetu. S takim postopanjem postane učitelj no letih praktik, sicer pa ostane to, kar je bil. Tako bi tudi učni uspehi postali drugačni. Ne bom se snušal podrobneje zaenkrat v to plat šolskega dela, rečem le še, da mi ni neznano stremjenje današnje moderne šole, ki bo še, pa le po določenem času pokazala, je li niena »moda« trainera značaja ali ne.

Tisti učitelji, ki na pri vsem svojem poklicnem delu, nudi šoli odrastli mladini ali narodu vobče v tej ali oni panogi kulturnega dela res nekaj solidnega dobrega, četudi le razvedrilnega, vsa čast mu. Šteti mu je to v dobro. Obratno na tudi šteti v slabo, ako učitelj ni našel dovolj časa za šolsko pripravo, ker je utrujen od kulturnega dela kot narodni vzgojitelj bil preveč zaposlen in šele ob 9. uri pogleda na urnik ter s kislim obrazom pokaže, da bi raie, če bi že bilo ob 3. popoldne.

Fr. Šegula.

1. Učiteljske P. F. S. kakor so bile preie, bi odpadle, ker smo tekom časa spoznali, da so nepotrebne.

2. Imeli bi glavno učiteljsko poverjeništvu F. S. katerega prva in porlavna naloga bi bila, zainteresirati ingoslovensko učitelstvo za ferijalni pokret, ki nam je tako potreben. Nadalje bi vodilo točen seznam učiteljev-ferijalcev iz vseh pokrajin.

3. Glavna opora Glavnega poverjeništvu bi bili glavni poverjeniki posameznih pokrajin z isto nalogo.

4. Korespondenca bi se vodila direktno z Glavnim odborom v Beogradu. Članarina itd. na potom učiteljskih poverjenikov radi točne evidence; s tem odnade članarina podružnicam!

5. Prispevek članstva bi bil veliko bolj enostaven kakor prejšnja leta, ko mnoge učiteljske P. F. S. niso znale kdai in koliko se plača podružnici, oblastnemu odboru in koliko se pošlje Glavnemu odboru F. S. v Beograd.

To bi bile glavne moje misli glede organizacije učit. F. S. One tovarišice) na, ki imajo boli praktične predloge, prosim, da mi iste javijo, za kar jim bom hvaležen.

(Dalje prihodnj.)

Splošne vesti.

— Učni načrt in osnova novega šolskega zakona. V 17. številki našega glasila smo poročali, da je bil Izvršni odbor UJU pri ministru prosvete ter mu stavil svoje zahteve. Obisk je imel popoln uspeh. Minister prosvete je poslal Izvršnemu odboru dopis, s katerim prosi UJU, naj stavi svoje izpreminjevalne predloge o novem učnem načrtu. O tem je minister prosvete obvestil tudi Glavni prosvetni svet. Izvršni odbor je mnenja, da bo mogoče v tekočem šolskem letu iznesti učni načrt pred vse učitelstvo v svrhu revizije in končnega odobrenja. — Istotako je ministrstvo prosvete pozvalo Uduženje, da pošlje v komisijo za pregledovanje dr. Čajkovčeve osnove zakona o narodnih šolah svojega zastopnika. Po posredovanju predsednika UJU Vlade K. Petroviča bodo poklicani v komisijo tovariši: Mih. Stanojevič, Josip Škavič, Milan Popović in Pavle Flerš.

— Izvršni odbor UJU je pretresal skupno s člani beogradskega poverjeništvu osnovo šolskega zakona. Oziral se je pri tem le na naivaznejše točke in stavil svoje izpreminjevalne predloge. Pozval je tudi učitelstvo iz vseh pokrajin, da stavi svoje želje in zahteve, ki naj se vnesejo v šolski zakon. Naši zastopniki v komisiji morajo upoštevati predloge učitelstva. — O vsem nadaljnjem delovanju nas bode Izvršni odbor pravočasno obveščal. Pozivamo na tem mestu ponovno vse učitelstvo, da razpravlja na svojih zborovanjih o novem učnem načrtu in donoslani osnovi zakona o narodnih šolah ter pošlje svoje sklepe in predloge poverjeništvu.

— Tretja številka »Edinstva« je izšla, v kateri pravi urava, da je treba poslati 20 Din za deset števk naprei (ne stavi tudi radodarnosti nobenih mei) in da se smatra za naročnike vse tiste, ki niso vrnili dosedanih števk.

— 150 nas je že pravi »Edinstvo«, in sicer celotno radovliško (poverjeništvu ima izjave nad polovico članov radovliškega društva da se ne strinjajo z izstonom), del kranjskega, kamniškega, ljubljanskega društva. Pa recimo, če odštejemo od 108 radovliških članov le pol, da jih je polovica ali celo 80, kaj je 80 ali naj bo 150 proti 3000. Bi bil skrajni terorizem in absolutizem, če bi hoteli ti diktirati tako ogromni večini. Sedaj je jasno videti, kdo dela razdor in kdo je za slovo.

— Snumenica. Zahteve učitelstva ljubljanskih obrtno-nadaljevalnih šol, izražene v resoluciji, ki jo je dne 26. nov. t. l. izročila deputacija g. vladnemu komisariu kot predstavniku mestne občine in obenem predsedniku šolskega odbora, niso dosegle tistega uspeha, ki ga je bilo upravičeno pričakovati. Zato je učitelstvo na novem sestanku dne 30. nov. po vsestranskem prevdanku, zlasti uvažajoč važnost bližajoče se 50-letnice obrtno-nadaljevalnega šolstva storilo solidaren sklen, da pozove mestno občino k decidiranu oisneni izlavi na vsa šolska vodstva, je-li volina brez pridržka zagotoviti redno nakazovanje mesečnih honorarijev v smislu stavljene resolucije, kakor tudi brez pridržka pristati na ostale točke te resolucije. Zavedajoč se velike moralne odgovornosti ukinitve nauka hoče učitelstvo storiti vse, da bi ne padla nani niti senca krivde za tak obžalovana vreden korak, ki bi predvsem težko oškodoval naš obrtni naraščaj. Mestna občina je z dekretom otvorila letošnje šolsko leto na obrtno-nadaljevalnih šolah in je s tem prevzela tudi vso odgovornost za njih vzdrževanje. Učitelstvo je na svojem zadnjem sestanku sklenilo, da daie mestni občini potreben rok v premislek. Ta rok poteče nepreklicno dne 15. decembra t. l., do katerega dne ima mestna občina dovolj prilike, da si zagotovi potreben kredit. V slučaju, da do poteka tega roka mestna občina ne bi dala zahtevanih garancij, bo smatralo učitelstvo to kot odnovei nauka na obrtno-nadaljevalnih šolah ter ho takoi in solidarno izvajalo konsekvence. — V Ljubljani, dne 4. decembra 1926. — Pooblaščenici učitelstva obrtno-nadaljevalnih šol: Anton Šeme s. r., Josip Ambrožič s. r., Franc Mlakar s. r., Vilko Mazi s. r., Albin Smole s. r.

— Naprošeni smo, da priobčimo poiasnilo, da je bilo pri zborovanju učiteljskega društva za ljubljansko okolico sprva navzočih do 230 članov, a jih je do 20 odšlo, ker zaradi prenapolnjenosti ni bilo dovolj prostora. Pri elasovanju o pokrajinski skupščini je za Šmajdkov predlog glasovalo le 12 članov in članic od 210 navzočih.

